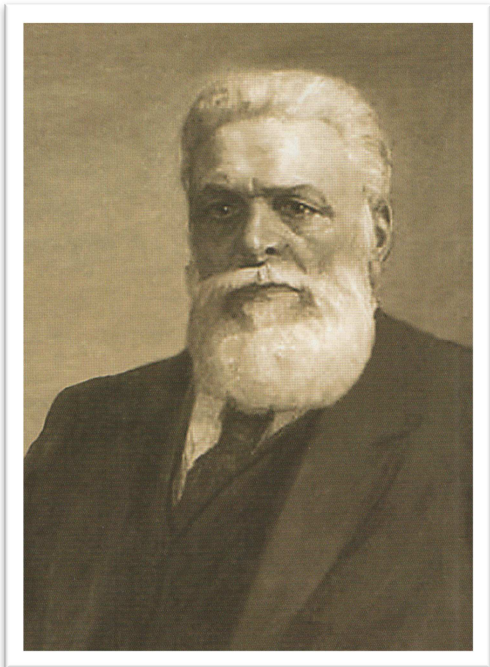

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” Gniazdo w Zakopanem

Hr. Władysław Zamoyski - Dobroczyńca Zakopanego i „Sokoła”

Władysław Zamoyski urodził się w Paryżu w 1853 r. jako syn polskiego emigranta, generała Władysława Zamoyskiego i Jadwigi z Działyńskich. Atmosfera domu rodzinnego od lat najmłodszych sprzyjała rozwojowi uczuć patriotycznych, wdrażając do zaangażowania w sprawy publiczne. Pomimo oddalenia od rozdartej rozbiorami Polski, nadrzędnym celem wychowawczym młodych Zamoyskich było przygotowanie do służby własnemu krajowi, poprzez naukę języka ojczystego, literatury, historii, geografii, m.in. poprzez odwiedzanie kolejnych części Polski w czasie wakacji. Edukację młodego Zamoyskiego uzupełniły liczne podróże po świecie, z których wyniósł przydatne w przyszłych działaniach obserwacje.

W roku 1880 odziedziczył dobra kórnickie koło Poznania, które zgodnie z zapisem testamentowym wuja, Jana Działyńskiego, miały służyć nie rodzinie, a pożytkowi narodu. Zaangażowanie patriotyczne, działalność gospodarcza i publiczna na terenie odziedziczonych dóbr doprowadziło jednak do wysiedlenia Zamoyskich przez

Niemców. W ten sposób, poprzez Paryż trafił Zamoyski do zaboru austro-węgierskiego jako mniej represyjnego, z większymi możliwościami działania społecznego.

Nabycie upadających dóbr zakopiańskich w 1889 r. przyczyniło się dzięki jego kolejnym działaniom do poprawy stanu gospodarki, uratowania dewastowanej przyrody Tatr i zwycięstwa nieistniejącej jeszcze Polski w sporze o Morskie Oko, wygranym ostatecznie przed międzynarodowym trybunałem w 1909 r. Przekształcanie ubogiej wsi w uzdrowisko zainicjowane zostało przez połączenie kolejowe Zakopanego z Chabówką, dzięki uporczywym staraniom i finansowym wsparciu Zamoyskiego. Niedostatki lokalnego handlu przełamał tworząc w 1891 r. „Spółkę Handlową” przekształconą w „Bazar Polski” ze sklepem i salą wystawową dla promocji polskich wyrobów i dzieł sztuki. Przyczynił się znacznie do budowy wodociągów, elektryfikacji Zakopanego, budowy szosy do Morskiego Oka, uregulowania potoku Bystra. Na cele publiczne odstępował swoje tereny, m.in. pod klasztor Braci Albertynów przy drodze na Kalatówki, szkoły na Bystrem i w Kuźnicach. Z jego hojności korzystał też zakopiański „Sokół” powstały w 1894 r. otrzymując grunt pod swoją siedzibę i znaczące wsparcie finansowe, a sam Zamoyski brał udział w prowadzonych przez Gniazdo ćwiczeniach. W roku 1924 powołał Zamoyski do życia Fundację „Zakłady Kórnickie”, której zapisał m.in. dobra zakopiańskie. W tym też roku zmarł, ale owoce jego działań i dobroczynności do dziś w Zakopanem są widoczne. Ufamy, iż ten bieg Jego imienia utrwali wdzięczną pamięć o Nim wśród kolejnych pokoleń.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” Gniazdo w Zakopanem

Franciszek Marduła - Druh, naczelnik, prezes, prezes honorowy

Druh Franciszek Marduła całym swym długim życiem, bez względu na przeciwności życiowe, dał przykład zaangażowania w pracę i działalność społeczną. Urodził się w 1909 r. w Poroninie jako syn Józefa Marduły-„Gała” i Ludwiki z Gutów-Mostowych. Jego ojcem chrzestnym został wybitny poeta Jan Kasprówic, naówczas mieszkający u Mardułów. Wierny rodzinnej tradycji poświęcił się stylowemu meblarstwu artystycznemu, a zamiłowanie do precyzji wykorzystał w lutnictwie.

Drugą pasją okazał się sport. Od roku 1926 należał do „Sokoła”, wielokrotnie reprezentując w zawodach zakopiańskie Gniazdo. Do wybuchu wojny 14.rotnie startował w mistrzostwach Polski w skokach narciarskich, biegach, zjeździe, we Wszechsłowiańskich Zawodach Sokolich w Czechosłowacji, a w 1939 r. w zawodach FIS w Zakopanem - w biegach na 18 i 50 km. W 1940 r. miał startować na igrzyskach olimpijskich. Poza ćwiczeniem własnej sprawności, trenował również młodzież i z tego powodu w roku 1937 został naczelnikiem zakopiańskiego Gniazda „Sokoła”.

Czas wojny spędził w niewoli niemieckiej w stalagach w Muchlebergu i Elsterhorst. Po wojnie łączył twórczość lutniczą z pracą pedagogiczną w dziale lutniczym Państwowego Liceum Technik Plastycznych (późniejsze PLSP im. A. Kenara) i nowotarskim Technikum Budownictwa Instrumentów Lutniczych. W pracy pedagogicznej po mistrzowsku przekazywał swoje umiejętności młodzieży. Jego talent, skromność i zaangażowanie w pracy zaskarbiły mu szacunek i trwałą wdzięczność uczniów. Swoją twórczość lutniczą prezentował na wielu konkursach krajowych i międzynarodowych zdobywając liczne nagrody. Spod jego rąk wyszło około 650 instrumentów.

Po wojnie, niejako z marszu, włączył się w działalność sportową - ćwiczenia i reaktywowanie zakopiańskiego Gniazda „Sokoła”. W roku 1947 r. Towarzystwo Gimnastyczne zostało przez ówczesne władze zlikwidowane w całej Polsce. Druh Franciszek podjął próbę kontynuowania pasji sportowej w Harcerskim Klubie Narciarskim, lecz po dwóch latach również patriotyczne harcerstwo zostało zlikwidowane. Kolejną sportową przystanią okazał się Akademicki Związek Sportowy. W roku 1990 wraz z seniorami zakopiańskiego „Sokoła” reaktywował Gniazdo i pełnił funkcję jego prezesa, a następnie został prezesem honorowym. Zmarł w roku 2007, wkrótce po wyborze jego syna Stanisława na prezesa Gniazda, a ciągłość tradycji stanowi sokolą sztafetę pokoleń.

